

Internationell studie om medborgar- och samhällsfrågor i skolan

ICCS 2009 huvudstudie

Nationell lärarenkät

Skolverket
106 20 Stockholm

International Association for the Evaluation
of Educational Achievement
© Copyright IEA, 2007

Detta är den nationella delen av lärarenkäten. Den innehåller frågor som bara ställs till lärare i Sverige och handlar bland annat om din utbildning, klassrumsarbetet och rektors ledarskap. Vi har alltså kompletterat den internationella enkäten med frågor som – tillsammans med elevernas svar – ger oss möjligheter att bättre analysera datamaterialet utifrån svenska förutsättningar och kunskapsintressen.

STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Tack vare att du, dina kolleger och elever runtom i landet medverkar i undersökningen, kan vi ta fram kunskap om svenska skolor som kan hjälpa till att göra dem bättre!

DIN UTBILDNING

1 Har du fullgjort en lärarutbildning?

Ja ₁

Nej ₂

Om du har svarat nej, gå vidare till fråga 4.

2 Om ja – vilket år examinerades du?

Ange år (fyra siffror): _____

3 Ingick utbildningsmoment om skolans värdegrund i din lärarexamen?

Ja ₁

Nej ₂

I SKOLAN OCH KLASSRUMMET

4 Om dina elever öppet uttrycker sin syn på problem i skolan – hur vanligt är det att det då handlar om:

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	<i>I stor utsträckning</i>	<i>I ganska stor utsträckning</i>	<i>I liten utsträckning</i>	<i>Inte alls</i>
a) Frågor om det vardagliga skolarbetet (schema, innehåll, etc.)?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) Frågor om politiska, religiösa, kulturella eller sociala motsättningar?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) Frågor som rör personliga relationer?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

5 Om dina elever, enligt din uppfattning, inte respekterar sina klasskamrater – vad är då orsaken till detta?

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	<i>I stor utsträckning</i>	<i>I ganska stor utsträckning</i>	<i>I liten utsträckning</i>	<i>Aldrig</i>
a) Etnisk tillhörighet	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) Religiös åskådning	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) Sexuell läggning	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
d) Politisk åskådning	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
e) Funktionshinder	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
f) Social status i klassen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
g) Annat – ange vad: _____	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

6 Under en lektion för en av eleverna fram åsikter som är negativa mot en minoritetsgrupp – hur agerar du (lektionen har ingen anknytning till minoritetsfrågor)?

(Kryssa bara i ett av alternativen)

- a) Jag diskuterar åsikten med eleverna ₁
- b) Jag förhindrar en fortsatt dialog ₂
- c) Jag låter samtalet fortlöpa utan att agera ₃
- d) Annat – ange vad: _____

Eventuella kommentarer till ditt handlade: _____

7 I förbifarten hör du ett samtal på skolgården som innehåller ett homofobiskt skämt – hur agerar du?

(Kryssa bara i ett alternativ i varje kolumn)

- | | <i>Om det gäller
"dina egna"
elever</i> | <i>Om de inte
gäller "dina
egna" elever</i> |
|--|---|---|
| a) Jag diskuterar skämtet med eleverna | ☐ ₁ | ☐ ₂ |
| b) Jag förhindrar ett fortsatt samtal | ☐ ₁ | ☐ ₂ |
| c) Jag låter samtalet fortlöpa utan att ingripa | ☐ ₁ | ☐ ₂ |
| d) Jag handlar på annat sätt – ange vilket:
_____ | ☐ ₁ | ☐ ₂ |

Eventuella kommentarer till ditt handlande: _____

8 Händer det att politiska frågor och samhällsfrågor diskuteras på dina lektioner?

Nej (aldrig eller sällan) _1

Ja (ibland eller ofta) _2

Om du har svarat nej, gå vidare till fråga 10.

9 Hur ofta händer nedanstående saker när ni diskuterar politiska frågor och samhällsfrågor på vanliga lektioner?

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	<i>Aldrig</i>	<i>Sällan</i>	<i>Ibland</i>	<i>Ofta</i>
a) Elever kan öppet visa att de tycker annorlunda än du	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) Du uppmuntrar eleverna att själva bestämma sig för vad de tycker	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) Du uppmuntrar eleverna att uttrycka sina åsikter	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
d) Elever tar upp aktuella politiska händelser till diskussion i klassrummet	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
e) Du tar upp aktuella politiska händelser till diskussion i klassrummet	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
f) Elever uttrycker sina åsikter i klassrummet även om deras åsikter skiljer sig från de flesta av de andra elevernas	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
g) Du uppmuntrar eleverna att diskutera sådana frågor med personer som har andra åsikter	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
h) Du belyser sådana frågor från olika håll när du förklarar dem under lektionerna	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

DU OCH DINA ELEVER

10 Hur många elever ungefär undervisar du totalt denna termin?

(Om du undervisar en elev i flera ämnen, räkna den eleven som en elev)

1-50 ₁

51-100 ₂

101-200 ₃

201-300 ₄

301-400 ₅

401- ₆

11 Hur väl känner du...

(Eftersom du sannolikt känner olika elever olika väl, ange ett ungefärligt, genomsnittligt svar)

	<i>Mycket väl</i>	<i>Ganska väl</i>	<i>Inte så väl</i>	<i>Inte alls</i>
a) ... dina elever som personer?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) ... till dina elevers kunskaper i dina ämnen?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) ... till hur dina elever har det hemma i familjen?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
d) ... till dina elevers situation bland skolkamraterna?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

REKTORS LEDARSKAP

12 Rektor...

(Ange vad som stämmer bäst med din nuvarande rektor)

	<i>Stämmer mycket bra</i>	<i>Stämmer ganska bra</i>	<i>Stämmer ganska dåligt</i>	<i>Stämmer mycket dåligt</i>	<i>Vet ej</i>
a) ... förmedlar en vision om vår skolas utveckling	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
b) ... har höga förväntningar på lärarna vad gäller att stimulera elevernas lärande	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
c) ... stöttar lärare som prövar nya metoder i undervisningen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
d) ... håller dialogen om värdegrunden aktuell	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
e) ... samtalar ofta med oss lärare om skolans uppdrag enligt läroplanen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
f) ... följer upp och utvärderar skolans resultat i förhållande till läroplanens övergripande mål	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
g) ... följer upp och utvärderar skolans resultat i förhållande till ämnenas kursplanemål	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
h) ... utvecklar skolans internationella kontakter och undervisningens internationalisering	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅

12 Rektor...

(Ange vad som stämmer bäst med din nuvarande rektor)

	<i>Stämmer mycket bra</i>	<i>Stämmer ganska bra</i>	<i>Stämmer ganska dåligt</i>	<i>Stämmer mycket dåligt</i>	<i>Vet ej</i>
i) ... besöker och följer regelbundet undervisningen i mina ämnen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
j) ... följer regelbundet upp och utvärderar resultaten i mina ämnen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅

13 Är du lärare i samhällskunskap eller i SO som integrerat ämne?

Ja ₁

Nej ₂

Om du har svarat nej, stanna här. Tack för din medverkan!

14 Hur många högskolepoäng har du i ämnen som kan ses som utbildning för skolämnet samhällskunskap?

(Svara utifrån det gamla poängsystemet, dvs. en termin= 20 poäng. Obs! Om du har läst statsvetenskap, ekonomi etc. inom ramen för samhällskunskap – ange då enbart samhällskunskap.)

	0 p	1-20 p	21-40 p	41-60 p	61- p
a) Samhällskunskap	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
b) Statsvetenskap	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
c) Ekonomi	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
d) Sociologi	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
e) Kulturgeografi	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅
f) Annat, nämligen: _____ _____ _____	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅

15 Ingick ämnesmetodik och/eller ämnesdidaktik i samhällskunskap/SO i din utbildning?

(Du kan kryssa upp till två gånger)

Ja, ämnesmetodik ₁

Ja, ämnesdidaktik ₂

Ingetdera ₃

16 Anser du att du har tillräckligt med kunskap och kompetens...

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	<i>Stämmer mycket bra</i>	<i>Stämmer ganska bra</i>	<i>Stämmer ganska dåligt</i>	<i>Stämmer mycket dåligt</i>
a) ... i metodik?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) ... i didaktik?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) ... i det ämne/ämnena som du undervisar i?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

17 Hur tycker du att det är att undervisa i samhällskunskap/SO?

(Kryssa bara i en ruta)

Mycket roligt ₁

Ganska roligt ₂

Ganska tråkigt ₃

Mycket tråkigt ₄

18 Om du ser tillbaka på din egen undervisning i samhällskunskap eller SO under de senare åren: när har du huvudsakligen tagit upp följande med dina elever?

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	Åk 7	Åk 8	Åk 9	Inte alls
a) Kommunerna	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) Sverige	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
c) Europa	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
d) Världen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
e) Politiska institutioner, t.ex. domstolar, riksdagen och FN	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
f) Föreningar och andra som verkar i samhället, t.ex. partier, fackföreningar, företag, massmedia	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
g) Medborgares rättigheter och skyldigheter, t.ex. rösta i val och följa lagen	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
h) Värden och ideal, t.ex. mänskliga rättigheter, jämlikhet och respekt	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
i) Miljöfrågor	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
j) Internationella förhållanden som t.ex. krig och handel över gränser	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
k) Hur samhället förändras och varför, t.ex. demokratisering, reformer och revolutioner	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

19 Hur mycket av arbetet i samhällskunskap/SO har handlat om följande?

(Kryssa bara i en ruta på varje rad)

	<i>Mycket</i>	<i>Ganska mycket</i>	<i>Ganska lite</i>	<i>Inte alls</i>
a) Lära in faktakunskaper	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
b) Analysera, dra slutsatser, ta ställning och diskutera	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

20 Tänk tillbaka på den senaste gången du började på ett nytt område i ämnet samhällskunskap med elever i åk 8. Fick eleverna då...

(Om du inte undervisar samhällskunskap som ett eget ämne, utan som en del av SO, så tänk på SO istället.)

	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
a) ... påverka undervisningen och arbetet i klassrummet?	☐ ₁	☐ ₂
b) ... påverka hur deras kunskaper skulle redovisas, t.ex. om de skulle ha prov eller muntlig redovisning?	☐ ₁	☐ ₂
c) ... påverka hur länge de skulle arbeta med området?	☐ ₁	☐ ₂
d) ... påverka vilka läromedel de skulle använda?	☐ ₁	☐ ₂

..

Eventuell kommentar: _____

21 **Tänk på den senaste gången du avslutade ett område i ämnet samhällskunskap eller SO med elever i åk 8.**

Fick eleverna då...

Ja

Nej

a) ... utvärdera undervisningen, t.ex. säga vad de tyckte fungerade bra och dåligt?

₁₂

Eventuell kommentar:

Tack för din medverkan!